

Reculls periòdics

ORGANITZACIO CIENTIFICA DEL TREBALL

Racionalitzar des de l'escola

En la creuada per a la racionalització, hom demana amb insistència la col·laboració de l'Escola, tant secundària com primària. Els reports dels Srs. Emil ZIMMLER ¹, de Praga, i J. ZAMANSKI ² presentats al IV Congrés Internacional d'Organització Científica del Treball tracten aquest aspecte de la qüestió i es mostren decidits partidaris d'iniciar, ja des de l'escola, la formació de l'home—patró o obrer—que tingui aptesa per a adaptar-se als mètodes moderns d'organització.

És cosa reconeguda que l'organització científica del treball no podrà desenvolupar dins de la fàbrica totes les seves aplicacions si no compta amb la conformitat dels treballadors; és més, amb llur col·laboració intel·ligent.

Racionalització no vol dir, solament, perfeccionar les eines de treball; cal, a més, adaptar l'element humà—el més important—al nou progrés. Aquest perfeccionament del factor humà és l'origen de les recerques de TAYLOR; però per a assolir-lo cal vèncer dificultats fortíssimes derivades de l'animadversió, per una banda, de l'element treballador vers la racionalització i, d'una altra, de la falta de preparació d'aquest per a assimilar els nous mètodes.

A més, és un fet constatat que una onada de peresa ha succeït a l'onada d'activitat febril alimentada per la guerra. Seria superflu d'acumular ací els exemples dels baixos rendiments assolits en determinats treballs, deguts a una voluntat malthusiana; més, encara, potser a un deixar fer indolent i irreflexiu. I així s'esdevé que per una manca inicial de formació que impossibilita l'obrer i el patró d'apreciar els variats caires del problema, la racionalització passa a ésser considerada simplement del punt de vista egoístic del major o menor guany a realitzar per les dues parts, essent així que la seva finalitat veritable, molt més humana, no és únicament la de fer viure millor els elements integrants de l'empresa racionalitzada, sinó que ella ha de reflectir-se sobre la societat en general gràcies a un major equilibri industrial que resolgui més justament les crisis econòmiques i situï la indústria, seguint el pensament de FORD, plenament al servei del públic.

Aquesta amplitud de punts de vista ens porta, a més, a una més noble concepció del treball. Aquest deixa d'ésser un esclavatge per a esdevenir element de liberació, en una llei intrínseca de la nostra naturalesa; és un motiu de viure i creador de vida.

* * *

¹ Emil ZIMMLER, "La racionalització de l'educació".

² J. ZAMAUSKI, "L'ensenyament primari en vistes a la racionalització".

Però el sincronisme necessari entre els progressos de l'esperit d'organització i les aptituds de la mà d'obra només serà perfectament obtingut per un esforç educatiu, prop de les generacions que pugen. D'ací que calgui ja portar el problema a l'Escola; és ací on cal iniciar l'obrer en les formes modernes d'activitat econòmica, on ha d'ésser començada la seva educació en vistes a la racionalització. Però tingui's en compte que no es preconitza pas acréixer l'embarrament de cervells afegint a les matèries ensenyades un programa d'ensenyament de la racionalització. A l'escola primària, menys encara. No és pas qüestió d'ensenyar als menors de dotze anys la manera d'organitzar els tallers i la vida econòmica. Que no hi hagi cap confusió sobre aquest punt de partida. Del que es tracta és de preparar-los a comprendre, quan arribi l'hora, aquesta organització i puguin adaptar-s'hi com d'instint. Es tracta d'una formació moral, de crear el concepte del deure de la *solidaritat* del treball. Per a això cal que l'educador modern inculqui a l'infant l'esperit de col·laboració i l'esperit de mètode.

Però per quins procediments pedagògics els mestres obtindran aquests resultats? L'autor en suggereix alguns: les prescripcions que poden engendrar hàbitus d'ordre i d'economia; les cooperatives escolars; el treball col·lectiu; les observacions en vista de l'orientació professional; els exercicis directament pràctics que comencen a ésser utilitzats en les escoles professionals.

I sobretot, habituar l'infant a fixar l'atenció sobre el treball del moment, a no saltar d'una ocupació a l'altra, guardar per a la panera el paper que hom llançaria de bona gana a terra o al carrer, no llançar pas un paper blanc: utilitzar els quaderns fins al final; escriure en el lloc ratllat del paper; no sobrepassar les línies...; hom enumeraria a l'infinit coses molt petites però molt carregades de potencial educatiu.

I és ací que apareixerà la finalitat superiorment desinteressada de la nova educació, puix que, abans d'aprofitar a la futura empresa que tindrà la sort d'obtenir la col·laboració de l'home així format, és el propi home, per a tot el conjunt de la seva vida, qui se n'haurà beneficiat.

L'esperit d'economia i de previsió es descapdellarà en les cooperatives escolars, que àdhuc poden arribar a la creació de tallers o manufactures i a la possessió de terrenys de cultiu. Un aspecte d'aquest esperit de cooperació hauria d'ésser el treball en comú, dintre d'unes regles determinades, en vistes a la conservació i neteja de les classes i material escolar, sales de joc, jardins, etc.

Els mètodes que comencen a imposar-se a l'atenció dels educadors, sota noms diversos (mètode DECROLY amb els seus "centres d'interès"; pla DALTON, per a la repartició del treball en grups; "mètode COUSINET" del treball lliure per grups), s'inspiren en aquesta idea central que la disciplina autoritària de l'escola tradicional ha d'ésser completada i ajudada per una disciplina consentida i en certa manera autònoma.

Un esforç més directe, encara, en vistes a l'organització del treball, ha d'ésser demanat als mestres. Entre tots els malversaments que vol eliminar la racionalització, el de la vida és, veritablement, el que cal evitar més, no deixant que l'infant segueixi un ofici que no convé a les seves facultats intel·lectuals o a les seves forces físiques. I ací s'esdevé el nexa entre l'escola i l'orientació professional. No és que el mestre hagi d'ésser l'orientador; però sí que les seves observacions—la fitxa de l'institutor—són un dels factors que més han de pesar en l'ànim dels dirigents dels Laboratoris d'orientació.

Ací cal recordar que en el pla de la preorientació hi ha el pre-aprenentatge, que planteja el problema de saber si la darrera anyada d'escolaritat primària ha de deixar

un gran lloc als treballs manuals. La transició seria, així, establerta entre l'aprenentatge pròpiament dit i l'ensenyament professional que han de rebre els infants de 13 a 18 anys.

Aquestes idees sobre l'ensenyament requereixen, per a llur execució, una àmplia reforma dels programes i mètodes d'ensenyament i, sobretot, lligar estretament l'Escola amb els serveis d'orientació professional.

Però la introducció de reformes, no gens fàcil, normalment, en una empresa particular molt més elàstica, troba grans dificultats a l'escola, l'organització de la qual és influenciada per costums prescrits. Posats en aquesta via, la primera cosa que cal corregir és la formació de les estadístiques; aquestes, ben orientades, donen ensenyaments preciosos sobre el contingut escolar, preferència sobre determinats estudis, proporció entre els qui comencen i acaben, etc...; però res o gairebé res ens diuen sobre les causes que regulen aquests fets tots ells importants.

Un fabricant sent interès per a conèixer la raó segons la qual un obrer abandona el seu servei, sobretot quan es tracta d'un obrer ben al corrent del seu treball, puix això no deixa d'exercir una influència en la prosperitat del seu establiment. En ço que es refereix a l'establiment escolar, hom hauria d'intentar, al menys, conèixer les diverses causes de l'abandonament d'estudis sota el punt de vista cultural, econòmic i social, a fi d'evitar la ruina de la joventut i la formació d'un proletariat enverinat.

Però el caràcter d'aquesta intervenció a fons planteja un problema viu. L'Estat té dret a determinar i regular l'orientació professional de la joventut? És preferible que aquesta gaudeixi d'una plena llibertat en aquest assumpte? La primera d'aquestes opinions respon, més aviat, al principi de l'empleu econòmic dels materials existents; l'altra a l'ideal de llibertat personal de l'individu d'exercir les seves capacitats com millor li sembli. Però tant l'interès de l'individu com de l'Estat, resideix en què l'home capaç sigui dirigit pel camí més adequat a les seves capacitats.

La lluita per la vida, molt més dura que abans, ha aconduït a limitar certes branques d'ensenyament i, especialment, certs aprenentatges. Sense restringir, doncs, la lliure elecció d'una professió, car això seria una intromissió inadmissible en les llibertats dels ciutadans, cal orientar aquesta elecció, a fi que siguin preses les resolucions més raonables.

Avui, l'escolliment d'una professió es deixa únicament a la cura dels pares, puix l'assistència als despatxos per a l'orientació professional és d'aplicació encara molt restringida. I, encara, cal constatar que aquesta no proporciona totes les informacions necessàries referents al mercat del treball i a les possibilitats ofertes als joves de fer-se valer. En l'orientació professional no basta un recull de dades relatives a les facultats dels joves; cal que aquestes siguin completades per un servei d'informació lealment dirigit, sobre les possibilitats i les necessitats actuals i futures en les diverses professions.

En les estadístiques escolars hom no troba tampoc cap indicació sobre les professions vers les quals s'han orientat els deixebles de les escoles secundàries després d'haver acabat llurs estudis, malgrat que aquesta dada fóra altament interessant per a judicar l'eficàcia de l'ensenyament.

Una altra llacuna molt important que presenten les Memòries escolars és la completa omisió de tota indicació relativa a la qualitat del resultat assolit, a l'èxit de l'educació en conjunt; tot el més, hom hi trobarà una menció relatant quants deixebles han fet progressos, quants n'hi havia d'incapaços.

Però una tal indicació general, al menys en ellò que es refereix a l'ensenyament secundari, professional i superior, no transcendeix més que molt rarament a la coneixença del públic, i aquest ignora que estudiants mediocres i sense talent passen a les escoles superiors, on prenen els llocs als estudiants més ben dotats, ocasionant despeses inútils a l'Estat i als pares, mentre que una ocupació que respongués millor a llurs intel·ligències els donaria més felicitat i èxit amb menys despeses.

En suma, nosaltres no aprenem pas per a satisfer les exigències de l'escola, sinó les de la vida. I l'organització escolar resta enrera de les necessitats de la vida moderna.

Les necessitats de la vida canvien ràpidament tant de naturalesa com de volum. Cal, doncs, permetre als pràctics professionals d'exercir llur influència sobre l'organització escolar, igualment que als institutors de posar-se al corrent de les experiències de la vida. Abans d'entrar en llurs funcions, haurien de tenir ocasió de conèixer el treball productor dels tallers, i, més tard, sostenir relacions amb els antics alumnes, per tal d'observar els resultats de llur activitat educadora.

La psicologia inconscient i les aptituds professionals ¹

En l'organització científica del treball, és evident que les condicions del factor humà per a la feina que li és encomanada ocupen un lloc de primer ordre, car una professió ben escollida representa el màxim rendiment dintre de la feina amb el mínim de molèstia i d'esforç per a l'individu que la realitza. D'ací que l'orientació professional—ben diversa de la formació de l'aprenentatge—hagi desvetllat l'interès d'industrials, organitzadors, economistes i psicòlegs. Però, quins són els millors camins per a portar a terme aquesta tasca d'orientació, de selecció?

El Dr. ALLENBY planteja aquest problema i d'un punt de vista tot particular defensa la necessitat de fer entrar en joc els factors psicològics inconscients. La cosa ja és més complicada, i esvera pensar on podrem arribar per aquest camí.

Els mètodes d'orientació professional, tal com s'apliquen generalment, manquen en realitat, de valor en allò que es refereix al rendiment que el subjecte pot furnir en la professió escollida, ja que no tenen en compte el factor psicològic i, ben especialment, el factor psicològic *inconscient*, car convé precisar des d'ara que les tendències obscures d'aquesta zona psíquica són les que es mostren, incontestablement, més actives. Si aquesta noció no ha estat presa abans en consideració, és que l'exploració de semblants tendències és el privilegi d'un mètode i d'una tècnica encara bastant poc esteses: el psicoanàlisi. És, precisament, del punt de mira psicoanalític que el Dr. R. ALLENBY considera la qüestió. Del seu estudi treu curioses conseqüències, algunes de les quals deixen enormement malparades determinades professions.

D'antuvi, convé remarcar que els testos sensorials, motors, intel·lectuals, etc., que serveixen a l'orientació professional, són, sobretot, valedors a títol d'indicacions negatives o contraindicacions. És evident que un home que no distingeixi els colors és inepte per a determinats empleus dels ferrocarrils o de la marina, que necessiten l'observació de senyals de color. Un subjecte que tingui els reflexos massa lents no pot devenir un bon conductor de vehicles ni un bon pilot d'avions. Així, les conclusions de semblants exàmens s'haurien de limitar a interdiccions, és a dir, a diagnòstics d'ina-

¹ Dr. R. ALLENBY, IV Congrès Int. de l'O. C. del T. París, 1929.

tituds, sobretot quan es tracta d'inferioritats orgàniques que no podrien ésser compensades amb el temps i l'entrenament.

Les indicacions positives que hom pretèn treure de les proves en qüestió són, al contrari, molt precàries: deixant de banda casos excepcionals que demostren una facultat transcendent i una utilització que s'imposa, la professió, la major part de les vegades, només és indicada d'una manera bastant arbitrària i bastant flotant, que contrasta, singularment, amb la precisió objectiva de les contra-indicacions.

Per tant, una vegada eliminades les professions per a les quals una aptitud definitiva ha estat reconeguda, són, precisament, els factors psicològics els que entren en joc. Hom sap quins resultats poden produir l'ambició, la fe, l'odi o l'amor, en una paraula, els factors d'ordre afectiu. Però com reconèixer aquests factors i, sobretot, mesurar-los? Hi ha ací una dificultat que els especialistes de l'orientació professional han preferit ignorar a manca de saber-la resoldre.

De fet, el reconeixement d'un element psicològic, tal com un tret de caràcter que impregni el conjunt de la personalitat, fins ara només s'ha derivat d'una apreciació de conjunt, subjectiva, variable d'un observador a l'altre i, molt sovint, destorbada per manifestacions contradictòries del mateix subjecte; i així ens trobem que aquell qui ha estat classificat pel psicoanàlisi com un tímid pot acomplir actes extraordinàriament audaciosos; tal avar, lliurar-se a prodigalitats, etc. Car no es pot comprendre la personalitat psicològica mentre hom s'obstini a considerar-la com un tot homogeni; aquesta és, al contrari, un feix de tendències diverses, les unes conscients i cultivades voluntàriament, les altres inconscients i espontànies; dirigides les unes en un sentit, les altres desenvolupades en el sentit oposat, precisament com un mitjà de defensa automàtica contra el perill de certs excessos, etc.; de manera que l'ànima humana és comparable a un parlament en el qual totes les opinions són representades.

Mentre els psicòlegs han pres l'ànima humana com un bloc homogeni, el reconeixement dels factors afectius ha estat per a ells difícil i incert. A dir veritat, hom hauria ja pogut trobar-hi indicacions precioses i recomanar als ambiciosos enèrgics les carreres que demanen iniciativa i un esforç personal, als tímids les disciplines dels empleus administratius.

Però l'exploració metòdica de les tendències inconscients per la tècnica psicoanalítica ha fet conèixer que la professió era, generalment, determinada per aquelles i que l'individu hi reixia més o menys segons que les tendències en qüestió trobessin, allí, un mitjà de sublimació o de compensació més o menys adequat.

ADLER ha cridat especialment l'atenció sobre el rol de les inferioritats orgàniques experimentades en la infància. L'infant que sent una inferioritat d'aquest gènere pot, si aquesta li sembla esclafant i si ell experimenta descoratjament, acceptar-la com una fatalitat i consolar-se'n. Quants infants han abandonat l'esforç escolar d'instruir-se, tot senzillament perquè han trobat, en lloc del suport moral del qual tenien necessitat per a la tasca imposada, la condemna d'una pretesa insuficiència i han esdevingut mals deixebles solament per suggestió i en el fons per desesperació!

Però, en els casos feliços, l'infant pot reaccionar davant la constatació d'una inferioritat pel desig de superar-la i desenrotllar tots els seus esforços en aquest sentit. Quan això esdevé, l'individu estima la seva professió com una victòria adquirida a car

preu i un trofeu de puixança. És en aquest domeny que exerceix el seu rendiment màxim i això ens posa lluny dels procediments una mica simplistes de l'orientació professional corrent.

L'adult pot, així, per la seua professió, realitzar una part dels seus somnis d'infant: una nena que tenia un viu interès per als vestits i els capells—tal vegada perquè ella era pobra i mal vestida—demostrà un gust particular en la confecció o en la moda. L'escolliment de totes les professions dites de luxe (joieria, perfumeria, etc.) podria molt bé ésser determinada per elements afectius d'aquest gènere més que per testos sensitius o motors.

Algunes vegades, el subjecte escull la professió que exercia el seu pare, i en aquest cas cal reconèixer que mentre les raons de comoditat, tals com l'aprenentatge precoç, relacions, etc., juguen un rol bastant mediocre, la tendència inconscient, instintiva en certa manera, a realitzar l'ideal del pare, a assolir la puixança paternal que l'infant ha admirat, a depassar-la si era possible, constitueix un factor singularment més eficaç. De totes maneres, els casos inversos, en què els fills, a desgrat de tots els avantatges possibles, refusen la professió paternal quan llur infància ha estat impresa d'un conflicte odiós vers el cap de família, són, també, demostratius des d'aquest punt de vista.

Amb tot, si puixants factors afectius no entressin en joc, hom no comprendria pas perquè certs oficis netament desagradables, tals com els escura-basses, neteja-cloaques, enterra-morts, etc., troben el seu recrutament sense oferir més guanys ni més avantatges materials que els altres.

És ací que les doctrines freudianes de la lascívia i de les seves perversions troben la més clara confirmació: les tendències afectives, vitalitzades per tota la puixança de la sexualitat, cerquen llur satisfacció en una ocupació capaç d'evocar, directament o simbòlicament, realitzacions primitives, i que, al mateix temps, és útil a la societat. El masoquisme explicaria l'escolliment de les professions de les quals hem parlat més amunt. El sadisme condueix, per exemple, a la carnisseria i a la cirúrgia, que permeten d'entrar en contacte amb la sang, la soifrença, la mort, o, si pren la forma d'una set de puixança i de tirania, pot esdevenir el factor decisiu en la vocació de determinats pedagogs, que experimenten una secreta joia a regnar en dèspotes en una classe d'infants, amb el dret de castigar o d'humiliar dins el marc de determinades convencions permeses. L'homo-sexualitat apareix, confessada o latent, en molts massatgistes i militars; l'exhibicionisme, en certs actors.

Seria inútil i contraproductiu d'insistir ací sobre aquestes nocions que la clínica psicoanalítica revela amb una constància i una precisió tals que ens apareixen com a fonamentals en l'escolliment de la professió. L'autor indica el seu criteri, segons el qual els mètodes d'orientació professional perden una gran part de la valor positiva que hom els ha volgut donar.

Si l'exploració de les tendències inconscients és, encara, massa especial, massa llarga a realitzar perquè hom pugui pensar a aplicar-la pràcticament en aquest sentit, al menys cal desitjar que els exàmens d'orientació professional es limitin a assenyalar incapacitats notòries, és a dir, a indicacions negatives, i que l'escolliment positiu d'una professió sigui abandonat, amb el màxim de llibertat possible, a les tendències psicològiques profundes del subjecte al qual cal no contrariar inútilment.

Una solució al problema dels sense feina

Donada l'actualitat de la interessant qüestió dels sense feina, qüestió que tant afecta l'organització científica del treball, creiem d'interès reproduir ací les disposicions preses per la important empresa General Electric Company, tal com les ha publicades en el seu portaveu "Digest", corresponent a setembre del 1930:

La companyia ha ideat el pla que fou anunciat en juny pel Sr. Gerard SWOPE, el seu president. Moltes de les previsions d'aquest pla naixeren de les suggestions sotmeses per comitès integrats pels principals obrers de l'empresa.

El pla d'alleguiment dels obrers en vaga forçosa comprèn un sistema d'assegurança i de pensió temporal, combinat. En temps normals, l'obrer contribueix amb un tant per cent deduït del seu jornal i la companyia hi agrega una quantitat igual. Així es forma un fons que pot utilitzar-se per a auxiliar els desocupats quan es presenta el cas. La companyia garantitza els interessos a raó de 5 per cent anual sobre aquest fons i pagarà les despeses d'administració durant els dos primers anys.

Aquest pla pot ésser adoptat per qualsevol fàbrica de l'empresa, independentment de les altres, amb el 60 per cent o més dels interessats. Als establiments que adoptin el pla, el fons d'auxili serà administrat per una junta de síndics, la meitat dels quals serà elegida pels empleats contribuents i la companyia nomenarà l'altra meitat.

L'empleat que hagi estat al menys un any al servei de la companyia pot prendre part en aquest pla. En ingressar, es compromet a contribuir al fons de dipòsit amb 1 per cent aprox. del seu jornal setmanal o sou mensual durant tres anys o durant el període fixat pels administradors, però queda deslligat d'aquesta obligació si les seves entrades baixen del 50 per cent del que percep com a promig per sou sencer.

D'aquesta manera, el participant estalvia durant les èpoques bones, en previsió de mals temps en què pot trobar-se sense feina, i sap que per cada centau que ell posa al fons de reserva la companyia n'hi afegeix altre tant.

El fons de dipòsit pot emprar-se, també, per a altres finalitats: el tres per cent de les contribucions normals dels empleats i de la companyia pot ésser emprat en qualsevol temps per a auxiliar els empleats i ex-empleats de l'empresa que es trobin necessitats, i fins al 27 per cent pot ésser aplicat al servei de préstecs als empleats, reservant la resta del fons per a subsidis als desenfainats que han estat privats d'empleu en temps de depressió comercial.

Una altra previsió del pla consisteix en què quan els ingressos setmanals, com pot ocórrer en mals temps, siguin iguals a la meitat dels ingressos setmanals normals, la companyia declararà que existeix un cas d'emergència i demanarà a tots els empleats de la fàbrica respectiva, sempre que estiguin percebent com a mínim el 50 per cent de llur paga normal completa, que contribueixin amb l'1 per cent de llur sou setmanal o mensual, tant si participen com no al pla. Aquesta exacció d'emergència afectarà no solament als obrers de la fàbrica sinó, també, als empleats d'escriptori i personal de vigilància, inclús els alts funcionaris de la companyia que estiguin al servei de la fàbrica, i es farà extensiva, en un tant per cent especialment calculat, als empleats de totes les oficines de la companyia, de caràcter general, industrial, tècnic i administratiu, d'arreu dels Estats Units, encara que no figurin en la nòmina de sous de la fàbrica afectada. A la suma així recaptada, la companyia hi afegirà una altra quantitat igual.

Després de les dues primeres setmanes sense feina i mitjançant l'aprovació dels ad-

ministradors, es farà el pagament al participant a raó de 50 per cent del sou total setmanal o mensual, amb la limitació màxima de 20 dòlars per setmana durant deu setmanes o dotze mesos consecutius, respectivament, com a màxim. Quan un empleat contribuïent no treballi sinó part del temps i rebi menys de 50 per cent del sou normal per setmana o per mes, pot adquirir el dret de percebre la diferència entre el seu jornal i el que percebria si estés en vaga forçosa.

La companyia s'esforça des de fa temps a establitzar el treball. Els mètodes que actualment ha adoptat amb aquesta finalitat consisteixen, concisament, en el següent:

Quan els negocis van en augment:

1. Augmentar el personal tan lentament com sigui possible.
2. A les seccions especialment enfeïnades, augmentar el nombre d'obriers prenent-los d'altres seccions de la fàbrica.
3. Abans d'augmentar el personal, recórrer al treball a deshora en determinades seccions i en general.
4. Diferir el més possible els treballs de manteniment i renovació de la fàbrica, emprant els obrers per a la producció regular.

Quan els negocis comencen a decaure:

1. Deixar immediatament la contracta de nous obrers.
2. Suprimir possiblement el treball a deshora i tornar a la setmana normal en totes les seccions.
3. Traslladar obrers de les seccions menys enfeïnades a les més enfeïnades.
4. Estimular la Secció de Vendes a fi que els clients ajudin fent llurs encàrrecs per a entrega futura.
5. Construir aparells de tipus corrent per a formar existències fins a un nombre d'entregues mensuals basat en el promig de les vendes durant els tres últims anys i calculat d'acord amb la perspectiva dels dos anys propvenents.
6. Curar que les existències encalcin aquest màxim a tots els magatzems de l'empresa.
7. Ocupar els obrers en treballs de conservació i reparació, de manera que la fàbrica i el seu material quedin en el millor estat possible.
8. Reduir la setmana normal tan gradualment i generalment com sigui possible (fins al 50 per cent de la normal).
9. Procedir a la construcció d'ampliacions prèviament projectades, emprant en això els mateixos obrers de la fàbrica, sempre que sigui possible.
10. Separar primerament els empleats nous que tinguin menys d'un any de servei i els solters sense obligacions que menys falta facin, avisant-los sempre amb una setmana d'anticipació, al menys.
11. D'acord amb el costum adoptat des de fa algun temps, cal avisar l'empleat si es tracta d'una separació temporal deguda a manca de feina o bé a una disposició definitiva i, en aquest últim cas, es pagarà la compensació acostumada, si n'hi hagués, d'acord amb la mena de treball, l'edat i els anys de servei.

El pla pot ésser adoptat per totes les fàbriques independentment, per majoria de vots dels empleats elegibles i ha estat ja adoptat o es troba en via d'adopció pels empleats de totes les fàbriques de la General Electric Co. Cal, també, afegir que aquest pla és objecte de comentaris favorables per part d'aquelles seccions els empleats de les quals no solen estar exposats al comiat en èpoques dolentes i que, encara que no contribuïran normalment al fons, ho faran en èpoques de crisi del treball.